

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Asiaticae Historiae Societatis Iesv Pars ...

Libris Quatuor Comprehensa: Vbi praeter res gestas à Patribus Societatis Iesv in conversione Sinarum, Cocincinae, & Tunchini Regnorum nihil omittitur eorum, quae possunt liberali placere Lectorum curiositati

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1670

[36.] Quàm pote[n]s Christian. exemp. ad conuers eth.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10757

delitiis, feracitate, & salubritate si qua in Sinis eximia; proinde optimatum frequens & voluptarius secessus. Aquis vndequaque viuis abluuntur, lacubus exiguis duobus, & flumine, cuius ripas in longum planumque distenta occupat; cingitur modicis collibus qui paulatim assurgunt in montes sed minimè horridos, aut si quid in iis syluosum, arte manūque emendatur, aut varietate oculos oblectat. Ciues Europeum magis sapiunt quàm Sinense, ore, genio, moribus, nobilitate animi, mitè comes, & vbi gloria inuitet magnificè sumptuosi; ceteri de cætero & supra modum politicè periti. Iis ab honesto & graui mercatore, prima veti Dei affulit scintilla: profectus siquidem Nancianum negotiorum causa videre Patres & alloqui studuit, homines è mundi finibus aduenas, vi posset in Patriam reuersus de iis narrare, illos describere, & rerum peregrinitate amicos vt fit delectare inductus igitur ad illos à familiari quodam suo, vt ex iis de vno & vero Deo, de falsis nominibus, pœnis æternis & præmiis audiuit, horrore subito correptus non illa quæ captabat noua, sed ruptum de cælo tonitru insonare auribus credidit, proiecisti que negotiosis curis tanquam furilibus cœpit diuinis se prorsus tradere de quibus edoctus pleniùs Baptismo renascitur annos iam natus sexaginta, tantisque vnà delitiis animi cumulatur, vt redux Chiencianum beatitatem vitæ Christianæ deprædicaret perpetuo, fungereturque Apostoli munere cuius in Baptismo acceperat nomen Bartholomæus appellatus; ac ne aliunde quàm cœlitus suppeditari illi crederes quæ docebat, homo scientiarum rudis, & illiteratus, nobilem Literatum suis illis primis conatibus, errorum reuicit, fecitque vt etiam Nancianum adiret, vbi Christiana institutione amplius imbutus, Stephani nomine, inauguratus est Christi Baptismate; inde Cienciani paribus studiis cum senè optimo Bartholomæo iunctis, magnis eam urbem, & præclaris concussit moribus, tumultuante in casum Bonziorum amentia, & iras de cælo obstragem Deorum suorum furiosè mirante, quos ignis, & malleus palam esse ligna & lapides probant. Iamque illic ciues ætate ac iudicio maturi, quadraginta nondum Christiani, viuebant Christianè, Christianorum sibi adsciuerant nomina, dies illorum colebant festos, imitabantur cœtas, in quibus Deiparæ, laudum eius coronam vnà recitabant, legabant aliquod Catechismi caput, musico organo celebritatem decorabant. Postquam verò decem ex eo numero Nancianum, concordi consilio nauigassent, & obseruassent illic duabus hebdomadis Neophytorum virtutes heroicas iis deinde suscepto Baptismo cum redissent laudandis, sodales suos nobili æmulatione inflammant: narrabant enim mutua inter se velut patre vno genitos charitate, sollicitudine, & amore iungi; diuinis, & æternis curis nihil antepone; ad sacra leucis interdum octo, noctu, & pedites, per omnem cœli iniuriam accurrere, etiam viros graues si qui admitterent, dignum licet excusatione & venia, pœnam sibi publicam poscere; flagellis, cilicio, ieiunij assiduitate (quod Sinæ ferunt ægerime) in seipsos sænisse, gloriabandos quoque damna, & contume-

Quàm potes
Christian.
exemp. ad
conuerseth.

lias narrare soliros quibus odio Christi, affecti essent ab ethnicis; horum sodales admiratione, invidentesque illis tantum boni, communi nomine ad Patres destinant qui sibi aliquem peteret, à quo non modo fierent Christiani, sed Nancianorum documento sancti, qui missioni praeerat Ioannes Rocca, eò iuit & Frater Pasqualis Mendezius Sinenfis: Sacellum amplissimum instructum ornatum magnifico inueniunt, ubi die Simonis & Iudae Apostolorum festo Rocca diuinis operatus initium docendi fecit, exponendique auditoribus Christianismi principia quae cum vno contextu tradi simul omnibus non possent, & nouus perpetuo decedenti auditor succederet, ob sacelli angustias, tametsi capax; eadem scripta erant repetenda, nec audientes forma scientiae perfecta poterant ita frangi, vt post niti seipsis absente Magistro valerent. Fecit hos populi concursus, ardens Stephani pietas, qui fixis per urbem programmatis, [Notum sit, aiebat omnibus, appulisse huc à magno occidente, Magistrum legis veri Dei, quae vitae sanctitatem docet sola, & immortalè animam, in sempiternam felicitatem inducit.] Eam ob rem Rocca sacelli, & temporis exclusus angustias, vt tantum populum mutatis vicibus integre doceret centum viginti ex eo legit, quos acriori disciplina sic fingere, vt possent reliquis doctrinae amissis & exempli esse. Fuere ij ferme ordine Literati; quidam etiam Mandarinum, digni omnes honore & obsequiis, quos accuratissime institutos solenni baptismate iustitiae: nec se intra muros hic Dei spiritus circumscripsit, sed eodem igne per vicina excurrentes, numerosas late in Ecclesias fundebat sese nisi operarij defuissent qui assidua cultura plantis teneris adessent, maiori alioqui damno in verulenta gramina descituris, quam fuisset lucrum ex earum sato. Verum missionis tam prodigae fructus vberimus, & illustrissimus rebus aduersis continetur, quas procliuè fuit etiam crudiores de rabie demonum expectari. Ex Neophytis Chiencianis, nobilitatis luce, & ingenio claris. Vn Matthaum aequabat nemo; Literatorum, ad obrusam multorum examinum inter competitores primum; meritorum promulgatione toto regno, vt fit, nominatissimum, auctumque ab Rege censu liberali, & in procinctu fortunae celsioris: familiam is secum vniuersam sacris fontibus obtulit, & quae sancti ardoris fuit palmaris victoria, parentem virtumque annis senes, inueteratos idolis à puero, & quantum in iis obfirmatos tantum à Christiana veritate legèque alienos. Erat Matthaos filius, annorum duodecim qui dum familia reliqua instituitur ad Baptismum, differrebat ab auo quoad esset paulò ætate maturior: doluit puer magnopere, cui consilium, cui ob stare non poterat, tentauitque merito assequi, quod suis precibus negatum iri sentiebat; librum ergo doctrinae Christianae cuiuspiam ex domesticis surripit, eumque noctis vnius spatio memorare mandat. Postridie libro reposito, apud auum dolet excludi se ab iis qui erant propediem diuino fonte consecrandi, se quidem illorum cedere nominari; & missis pluribus ad rem veniretur, prouocare se omnes confidenter ad respondendum de rebus scitu necessariis; hic de se forsitan bonus senex, memorandi vim in puero æstians, nec putans ab eo tam cito

17.
Illustr. Christian. Chiencianus, eiusque filij.